16 ՕԳՈՍՏՈՍ 1995, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 156 (910)

Ազգ

Azg
armenian daily

ԱՄՆ-ը կպաշտպանի Հորդանանին ընդդեմ Իրաքի

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 15 ՕԳՈՍՏՈՍ, VOA: Մ. Նահանգների պաշտպանության նախարար Վիլյամ Փերրին, անակնկալի մատնելով միջազգային դիտորդներին, այսօր հայտարարեց, թե ամերիկյան բանակը կպաշտպանի Հորդանանին, եթե այս վերջինը հարձակման ենթարկվի հարեւան Իրաքի կողմից, որի տիրակալ Սադդամ Հուսեյնի 2 փեսաները, երկուսն էլ բարձրաստիճան սպաներ, կիրակի օրն իրենց տիկիններին հետ ապաստան էին գտել Ամմանում: Իր հերթին, Իսրայելի կառավարությունը հայտարարեց, թե ամերիկյան օդուժին կթույլատրվի իր օդային տարածքն օգտագործել Հորդանանին ռազմական օգնություն ցուցաբերելու անհրաժեշտության պարագայում, եթե վերջինս հարձակման ենթարկվի Իրաքի կողմից: Նկատառելի համգամանք է նաեւ այն, որ ամերիկյան 6-րդ նավատորմի «Ռուզվելտ» ավիակիրը, ուղեկցող նավերով եւ շուրջ 100 օդանավերով երեկ գիշեր ժամանել է Իսրայելական Հայֆա նավահանգիստ, եւ վաղն սկսվելու են ամերիկյան եւ հորդանանյան բանակային զորամիավորումների համատեղ զորավարժություններ, որոնց համար Վաշինգտոնը հայտարարեց, թե դրանք կապ չունեն Իրաք-Հորդանան հարաբերությունների վերջին սրման հետ, քանի որ նախատեսվել էին դեռեւս վաղուց:

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ձերբակալվածներն իրենց մեղավոր չճանաչեցին

Դատավորը հրապարակումների հարցում իր իրավունքները սահմանափակ է համարում

«Դրո» գործի դատավարությունը օգոստոսի 15-ին դատավոր Էդուարդ Մանուկյանը վերսկսեց նախորդ նիստում ընդհատված մասից՝ մնացյալ 10 մեղադրյալներին հարցնելով՝ մեղավոր ճանաչո՞ւմ են իրենց: Առաջին հարցվածը՝ Արսեն Արծրունին, հայտարարեց, որ իրեն մեղավոր չի ճանաչում, բացի այդ բոնի միջոցներով իրեն հարկադրել են կեղծ ցուցմունքներ տալ Հրանտ Մարգարյանի եւ ՀՅԴ-ի գործունեության վերաբերյալ: Մնացյալ 9 մեղադրյալները նույնպես ժխտեցին իրենց մեղսակցությունը ներկայացված հանցագործություններին: Այնուհետեւ, դատախազ Մ. Գրիգորյանը հրապարակեց դատաքննության վարման կարգը. սկզբում լսել տուժողներին, այնուհետեւ մեղադրյալներին, բայց ոչ թե ըստ դատակոչման ցուցակի հերթականության, այլ նոր կազմված ցուցակով, ներքեւից վերեւ: Հետո կլսեն վկաներին եւ վերջում կանցնեն գործի իրեղեն ապացույցներին:

Մեղադրյալների ցուցակի նման հաջորդականությունը փաստաբանները համարեցին միտումնավորություն եւ դատավորից պահանջեցին մեղադրյալների լսումներն սկսել ըստ դատակոչման ցուցակի, ինչպես արվել է մինչեւ օրս, կամ այլ կերպ ասած, մեղադրական եզրակացություններով նրանց վերագրված «պաշտոնների»՝ բանդայի ղեկավար եւ այլն: Մեղադրյալ Հրանտ Մարգարյանը նույնպես կողմ էր դատակոչման ցուցակի հաջորդականությանը, բացի իրենից: Ա. Արծրունին եւ մյուսները պաշտպանեցին դատակոչման ցուցակը: Դատախազ Մ. Գրիգորյանը մերժեց փոփոխության ենթարկել իր իսկ հրապարակած ցուցակը:

Տես # էջ 2

Կարմիր խաչի միջնորդությամբ ազատվեցին հայ եւ ադրբեջանցի գերիներ

ԲԱՔՈՒ, 15 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես օգոստոսի 13-ին հաղորդեց Բաքվի ռադիոն, Ադրբեջանի ռազմագերիների, պատանդների եւ անհետ կորածների գտնման հանձնաժողովի եւ ԼՂՀ համանման հանձնաժողովի ղեկավարների բանակցություններից հետո օգոստոսի 11-ին Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի միջնորդությամբ ազատ են արձակվել Ստեփանակերտում գերի պահվող մի ադրբեջանցի եւ Ղազախում գերի պահվող մի հայ:

Մինսկի խմբում Գերմանիայի հատուկ դեսպանը կժամանի Բաքու

ԲԱՔՈՒ, 15 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օգոստոսի 19-23-ը պաշտոնական այցով Բաքու կժամանի ԵԱՀԿ Մինսկի խմբում Գերմանիայի հատուկ դեսպանը: Ինչպես հաղորդում է Բաքվի ռադիոն, Գերմանիան մեծ հետաքրքրություն է հանդես բերում, ակտիվորեն մասնակցում է Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորմանը եւ տվյալ խնդրում աչքի է ընկնում դիրքորոշման անաչառությամբ: Այցի ընթացքում տեղի կունենան դեսպանի հանդիպումներ Ադրբեջանի նախագահի եւ արտգործնախարարի հետ:

Հայաստանի դրամի քանակը 28 մլրդ է

«Այսօր տարադրամային պահուստների քանակը բավական մեծ է, եւ մենք կարող ենք պահպանել դրամի փոխարժեքը», հայտարարեց ֆինանսների նախարար Լեւոն Բարխուդարյանը: Նրա ասելով, այժմ դրամի ամբողջ քանակը հասնում է 28 միլիարդի, իսկ տարադրամի քանակը՝ շուրջ 150 մլն դոլլար:

«Գումի» շուկան փակ դռների ետեւում

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՓԱՍՏ: Զարմանալիորեն սակավամարդ էր այսօր «Գումի» մերձակայքը: Չէր տիրում սովորական եռուզեռը: Պատճառը սանիտարական օրն էր, որն էլ թե շուկայի, թե կրպակների եւ թե հանրախանութի փակման պատճառ էր: Փակ դռների արգելքը թույլ չտվեց պաշտոնական տեղեկություն ստանալ, իսկ տեղում շրջող միլիցիոների հավաստմամբ նախատեսվում է նման միջոցառում անցկացնել տարին մեկ: Այսօր շուկան «տեղափոխվել էր» դեպի «Գայանե» հանրախանութ, իսկ անցորդները ազատորեն «ըմբոշխնում էին» «Գումի» մերձակայքի զարտուղությունը, որն առավել գիտակցելի էր դարձնում սանիտարական օրերի նվազագույնը ոչ թե ամենամյա, այլ ամենամսյա անհրաժեշտությունը:

ԲԱԼԿԱՆՆԵՐ

Փախստականների հարցը կարիք ունի հրատապ լուծման

Ներկայումս Բալկաններում ռազմական գործողություններից հետո ամենահրատապ հարցը փախստականների ընդունման եւ տեղավորման հարցն է, որը նախ է հակամարտ դեկտորությունների համար ոչ ... գիտակական անկանխատեսելի հետեւանքներով:

Խորվաթների կողմից շուրջ 150 հազար սերբերի Կրայինական Սերբիայից արտաքսելուց հետո, բոսնիացի սերբերը դիմեցին պատասխան քայլերի, որի հետեւանքով հազարավոր խորվաթներ եւ մահմեդականներ ստիպված են հեռանալ Հյուսիսային Բոսնիայից եւ Հերցեգովինայից: Երեկ շուրջ 1650 խորվաթներ բռնի ուժով ստիպված էին լքել իրենց մշտական բնակավայրերը: Ալբանիան եւս, իր բողոքն է հայտնել սերբերի կողմից Կոսովոյի շրջանից տեղափոխել ալբանացիների բռնի արտաքսման համար:

Փախստականների հարցը գտնվում է միջազգային սարքեր կազմակերպությունների ուշադրության կենտրոնում: ՄԱԿ-ի պաշտոնյաները անեն ինչ անում են, որպեսզի փախստականներին բույլատրվի հեռանալ իրենց բնակավայրերի հետ առաջ ու արժանավայել ձեւով:

ԱՍԱՏՈՒՐ ԲՈՒՆԻԱԹՅԱՆ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ըստ վարչապետի, «Հանրապետություն» բլոկի ներկայացրած ծրագիրը իրական է, բացի թերեւս...

«Ավելի խստացնել եւ արմատական դարձնել կառուցվածքային փոփոխությունները, ուժեղացնել սոցիալական քաղաքականությունը եւ փոփոխել իրավական համակարգը», այս երեք խնդիրները վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը համարեց ամենակարեւորը կառավարության ներկայացրած ծրագրում: Երեկ, չորսամսյա ընդմիջումից հետո, կրկին հանդիպելով մամուլի ներկայացուցիչների հետ, նա հայտարարեց, թե մի կողմից տնտեսական ազատություն է տրվում, մյուս կողմից շարունակվում է բյուրոկրատական հալածանքը մարդկանց նկատմամբ:

Վարչապետը չհամաձայնեց կառավարության ծրագրի մեր այն գնահատականին, թե վերջինում հստակորեն չի արտահայտված տնտեսության կառուցվածքային փոփոխությունների ստրատեգիական պլանը: «Այդ 28 էջանոց փաստաթուղթը ոչ այլ ինչ է, եթե ոչ որոշակի ստրատեգիա, դրա հետ կարելի է համաձայնել կամ չհամաձայնել», ասաց Հրանտ Բագրատյանը: Պատասխանելով մեր հաջորդ հարցին, կապված էներգամատակարարման խնդրի, գազի փոխադրման եւ Ստեփանավանում ստորագրված համաձայնագրի հետ, վարչապետը նշեց, թե «Հանրապետություն» բլոկի ներկայացրած ծրագիրը իրական է, եւ դրա նախապատրաստմանը որպես ՀՀՇ վարչության անդամ մասնակցել է նաեւ ինքը: Վարչապետի կարծիքով, միայն կարող է չիրականանալ Արաքսի (Մեղրու) եւ Դեբեդի (Լոռի բերդի) հիդրոկայանների կառուցումը, որը կախված է ֆինանսավորումից:

Ընդ որում, Արաքսի վրա կառուցվելիք հիդրոկայանի համար դեռեւս պետք է հարեւան պետության հետ համաձայնություն, իսկ Լոռի բերդի համար պահանջվում է 250 մլն. դոլլարի շինարարություն, որի շուրջ բանակցությունները շարունակվում են: Վարչապետի ասելով, այսպիսով էներգետիկ ծրագրի շուրջ 20 միջոցառումներից միայն նշված երկուսն են, որ հնարավոր է տեղի չունենան:

Վարչապետը նշեց, թե չնայած մեծագույն դժվարություններին, հնարավոր է, որ օգոստոսի վերջից լուծվի 18 ժամ էլեկտրաէներգիա տալու հարցը: Եւ առաջիկա 10-15 օրերի ֆիզիկաքիմիական փոփոխություններից հետո որոշում կկայացվի ատոմակայանից էլեկտրաէներգիա վերցնելու մասին: Հրանտ Բագրատյանը տեղեկացրեց նաեւ, որ թուրքմենական գազը մենք ստիպված գնում ենք Ռուսաստան-Վրաստան սահմանում: Առ 1-ը օգոստոսի Հայաստանը պետք է ստանար 2 մլրդ 100 մլն խմ գազ, մինչդեռ ստացել ենք ընդամենը 1 մլրդ 500 մլն-ը: Ընդ որում, Հայաստանը Թուրքմենստանին պարտք էր մնացել ստացված գազի 10 տոկոսի չափով: Բայց հիմնական խնդիրն այն էր, որ Վրաստանը, այս տարի չունենալով գազի որեւէ պաշար, սպառել է Հայաստանի համար նախատեսված 600 մլն խմ գազը, այսինքն օրական 2,5 մլն խմ գազ, որն էլ կազմում է 47 մլն դոլլար:

Տես # էջ 2

ՀԱՄԱՌՈՏ

«Գրինփիսի» վեց անդամ Պեկինում ձերբակալված

Վեց արտասահմանցիներ՝ «Գրինփիս» միջազգային կազմակերպության շրջակա միջավայրի պաշտպաններ, ներառյալ՝ մեկ ռուսաստանցի, օգոստոսի 15-ին Պեկինի կենտրոնում, Տյանանմեն հրապարակում փորձել են հակամիջուկային ցույց կազմակերպել: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցի հաղորդման համաձայն, ցուցարարների խումբը, որը Չինաստանի հանգուցյալ առաջնորդ Մաո Ցզեդունի մեծ դիմանկարի հարեւանությամբ բարձրացրել էր աշխարհում ամենուրեք միջուկային փորձարկումները դադարեցնելու կոչով ցուցապաստառ, բազմաթիվ ոստիկանների եւ քաղաքացիական հագուստով մարդկանց կողմից բավական արագ «մեկուսացվել» է: Բոլոր գրինփիսցիները, ինչպես նաեւ շուրջ երեք տասնյակ արտասահմանցի թղթակիցներ, որոնք լուսաբանում էին աշխարհում ամենամեծ՝ Չինաստանի գլխավոր հրապարակում տեղի ունեցող ցույցը, ոստիկանության կողմից ձերբակալվել են:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Սպանվեց թուրք ոստիկանապետ

ԱՆԿԱՐԱ, 15 ՕԳՈՍՏՈՍ, VOA: Թուրքիայի հարավ-արեւելքում, Օրմանջըկ գյուղի մոտակայքում, քուրդ անջատողականներն այսօր սպանեցին ներքին անվտանգության ուժերի բարձրաստիճան մի ոստիկանապետի: Ահաբեկչական գործողությունը հետեւեց Քուրդիստանի բանվորական կուսակցության (PKK) մարտիկների եւ ոստիկանության ուժերի միջեւ կասկածի ընդհարումը, որի ընթացքում սպանվեցին 13 քրդեր: Ոստիկանապետի սպանությունը քաղաքական դիտորդների կողմից դիտվում է որպես PKK-ի դեռեւս ունեցած մարտունակության վկայություն, այնինչ թուրքական կառավարությունը հակառակն է պնդում:

ՇՐՋԱՆ

«Վրաստանի ամբողջականությունը՝ թեկուզ ոչ խաղաղական ուղով»

ՄՈՍԿՎԱ, 15 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՓԱՍՏ: Օգոստոսի 14-ին լրացել է վրաց-աբխազական հակամարտության երեք տարին, որը մոտ 10 հազար մարդկանց կյանք է տարել: Մինչեւ հիմա վրաց-աբխազական բանակցությունների հիմնական տարակարծությունը առաջվա հարաբերությունների ճշտումն է: Սուխումին պնդում է, որ-նրանց հիմքում պետք է լինի կոնֆեդերացիան, մինչդեռ Թբիլիսին միասնական վրացական պետության ֆեդերատիվ կառուցվածքի տարբերակը: Եւ այսօր Է. Շեւարդնաձեն հայտարարել է, որ որեւէ մեկը չի ժխտում Աբխազիայի հատուկ կարգավիճակը միասնական Վրաստանի կազմում: Բայց եթե խաղաղական ճանապարհով հնարավոր չլինի վերականգնել Վրաստանի տարածքային ամբողջականությունը, ապա դա ստիպված կլինենք անել ոչ խաղաղական ճանապարհով, հայտնել է Է. Շեւարդնաձեն: Ի դեպ, 1994 թ. մայիսից վրաց-աբխազական հակամարտության գոտում են գտնվում Ռուսաստանի խաղաղապահ զորքերը:

Ելցինի ազդանշանից հետո չեչենները զինաթափվելու են

Չեչենական բանակի հրամանատարները, ենթարկվելով Ջոհար Դուդաեւի հրամանին շարունակել ռազմական պայքարը մինչեւ հաղթանակ, նախորդ օրը հրաժարվել էին կատարել ռուս-չեչենական պատվիրակությունների կողմից Գրոզնիում ստորագրված պայմանագրով նախատեսված զենքի հանձնման մասին որոշումը, որին անմիջապես հետեւել էր գիշերը ռուսական իշխանության բարձրաստիճան ներկայացուցիչների, այդ թվում նաեւ նախագահ Բորիս Ելցինի ազդանշանից, որի համաձայն եթե չեչենական կողմը չխարգի իր իսկ կողմից ստորագրված պայմանագրի դրույթները, եւ մինչեւ ժամը 18-ը չսկսվի զինաթափումը, ապա դա կարելի ռազմական ուժի միջոցով: Երեկ չեչենական կողմը տեղի տվեց Բորիս Ելցինի ազդանշաններին, եւ անմիջապես հրամայվեց բոլոր դաշտային հրամանատարներին վաղվանից սկսել ռազմական տեխնիկայի եւ զինամթերքների հանձնման մասին որոշման կատարումը:

Լ. Ո.

Այաթոլլահ Խոմեյնին ներում է 484 բանտարկյալների

ԹԵՀՐԱՆ, 15 ՕԳՈՍՏՈՍ: Թեհրանի ... ռադիոկայանի համաձայն, Իրանի ... Իսլամական Հանրապետության ... գերագույն դեսպ Այաթոլլահ ... Խամենեին, Մուհամեդ մարգարեի ... ծննդյան տոնի առիթով 484 բանտարկյալների համար միջնորդագիր ... -րեկից երկրի գերագույն դատարանին: Նույն առիթով, Իրանը ազատ արձակեց շուրջ 1 հազարյակ իրաքյան ռազմագերիների, որոնք վերադարձան իրենց երկիրը: Հիշեցնենք, որ Իրան-Իրաք պատերազմից հետո, առայսօր, երկու երկրները խաղաղության պայմանագիր չեն կնքել:

digitised by A.R.A.R.@

Սկիզբը էջ 1

Դատավարության ընթացքում փաստաբանները հատուկ ուշադրության արժանացրին օգոստոսի 12-ին «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթում հրապարակված նյութերը, որոնք հիմք ծառայեցին փաստաբան Ռուբեն Ռշտունուն հանդես գալ հայտարարությամբ ու նաեւ միջնորդությամբ: Նկատի առնելով հրապարակված նյութերը, նա հայտնեց, որ ի սկզբանե ներկայացրած իրենց պահանջը՝ հիմնական գործում նա արդեն կհամարվի նախկինում դատապարտված, որն էլ կդիտվի ծանրացնող հանգամանք: Բացի այդ, այսօրվա ամբաստանյալներից ոմանք 2-րդ գործում կարող են հանդես գալ նաեւ իբրեւ վկաներ: «Այս դեպքում նույնպես կոպիտ կերպով կխախտվի պաշտպանյալների իրավունքը», հայտնեց փաստաբանը: Նրա կարծիքով, խախտված է կողմերի դատավարական հավասարության սկզբունքը եւ շարունակում է նիստին: «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի նմանօրինակ հրապարակումները փաստաբաններն ու մեղադրյալները համարեցին հասարակական կարծիքը խեղաթյուրելուն միտված քաղաքականություն եւ իրենց վճռական բողոքն արտահայտեցին նրա դեմ, դատավորից պահանջելով հստակ վերաբերմունք ցուցաբերել այդ հարցում: Դատավոր Մանուկյանը հայտարարեց, որ ինքը տեղյակ չէ, թե ով է հրապարակում-

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ձերբակալվածներն իրենց մեղավոր չճանաչեցին

Դատավորը հրապարակումների հարցում իր իրավունքները սահմանափակ է համարում

գործից անջատված նյութերին ծանոթանալու հնարավորություն ընձեռել փաստաբաններին ու մեղադրյալներին, մերժեցին. սակայն դատախազը հրապարակում է դրանք: Ըստ փաստաբանների, անջատված գործերում եղած մեղադրանքներին կրկին մեղսակից են դիտվում իրենց պաշտպանյալները: Վկայակոչելով քրեադատավարական օրենքը, նա հայտնեց, որ գործն անջատելու իրավունք ունեն միայն այն դեպքում, երբ այն չի վնասում գործող անձանց: Իսկ այս դեպքում անջատված գործերը նույնպես կապված են «Դրո» կառույցի եւ նրա գործունեության հետ եւ դա արված է բոլոր մեղադրյալների վիճակը միտումնավոր ծանրացնելու նպատակով: Հետեւանքը կլինի այն, որ 11-ի նկատմամբ դատավճիռն արձակելուց հետո, անջատված գործերով նրանցից ոմանք նույնպես կարող են որպես մեղադրյալներ հանդես գալ այնտեղ եւ մեկ գործողության համար անձը կդատապարտվի 2-րդ անգամ: 2-րդ խախտվել դատական կոլեգիայի կողմից: «Մենք, փաստաբաններս, կոլեգիայի թույլտվությամբ կատարում ենք պաշտոնական զանցանք մասնակցելով դատավարությանը, առանց գործի հիմքին ամբողջությամբ ծանոթ լինելու, մինչդեռ յուրաքանչյուր նյութ կարող է կտրուկ փոխել պաշտպանական տակտիկան: Նման պայմաններում մեր դատավարությունն անթույլատրելի է», եզրափակեց Ռ. Ռշտունին:

Բոլոր փաստաբանները շեշտեցին, որ հրապարակված որոշումներում, այնուամենայնիվ, նշված չէ, թե ինչ նյութեր են անջատված, դատավորն ու դատախազը եւս պնդեցին, որ իրենք նույնպես ծանոթ չեն եւ չեն էլ ցանկացել ծանոթանալ այդ նյութերին: Փաստաբաններն այդ հայտարարությունը վերապահությամբ ընդունեցին եւ շարունակեցին պնդել, որ դրանց ծանոթանալու հնարավորություն տրվի, հակառակ դեպքում կպահանջեն իրենց մասնակցությունը դատական ների հեղինակը, այնուամենայնիվ վստահեցրեց, որ դատական կոլեգիան մասնակցություն չունի այդ ամենին, եւ ինքը դրանք կանխելու պաշտոնական իրավունք չունի: Հակառակ դրան, Հրանտ Մարգարյանը պնդեց՝ ես ձեզնից կեցվածք եմ պահանջում, ավելացնելով, որ նման քաղաքականության հետեւանքները շատ ավելի ծանր են, քան դատական վճիռը եւ ավելացրեց, որ եթե դատարանն անգամ իրենց արդարացնելու էլ լինի, հասարակության մեջ ստեղծված կարծիքն այլեւս չի փոխվի:

Ռշտունու միջնորդությունը ընդունելուց հետո դատավորը հրապարակեց, որ կոլեգիան որոշել է մասնակիորեն բավարարել Ռ. Ռշտունու միջնորդությունը՝ առանց դատական նիստն ընդհատելու ՀՀ դատախազությունից պահանջել ապրիլի 17-ի որոշմամբ անջատված գործի փաստաթղթերը: Նա խոստացավ այսօրվա նիստում տրամադրել դրանք:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Մեր ժամանակների պարադոքսը կամ թե ինչպես սարքվեց Կարա-Բալայի առասպելը

Ջահել ուսանող աղջիկներ էինք, երբ այսօրվա լեգենդար Կարա-Բալան ծաղիկ էր ծախում Երեւանի կենտրոնական փողոցներում, հատկապես Աբովյան փողոցում:

Գիրեն միշտ հարբած էր, մի քարծացել նաեւ զազրախոս էր: Այսօր այն պաշտամունքն է ստեղծվել, թե նա բարության հրեշտակ էր, որը ձրի ծաղիկ էր բաժանում կանանց ու աղջիկներին: Այդպե՞ս էր: Հին երեւանցիները գիտեն, որ այդպես չէր: Հետագայում երեւանաբնակ դարձածները կամ նրան չտեսածները այնպիսի մի լուսապսակ հյուսեցին Կարա-Բալայի շուրջը, որ հիմա տարակուսում ես՝ արժե՞ ասել ճշմարտությունը: Այնուամենայնիվ: Հարբած ծաղկավաճառը աղջիկների խումբ տեսնելիս սկսում էր հայհոյել ու ծռմռված ոտքերը քարշ տալով հետապնդել: Խումբը վախեցած փոխում էր մայթն ու փախչում: Հետո սիրունատես աղջիկները վարժվեցին հայացքով որոնել արդյոք հեռվից չի՞ երեւում Կարա-Բալան, որպեսզի դեռ առաջ փոխեն իրենց ճանապարհը: Իսկ երիտասարդ զույգ տեսնելիս ծաղկավաճառը աղջկան կնամեծար ժեստով ծաղիկ էր մատուցում, հուսալով տղայի առատաձեռն վարձատրությունը: Հիմա արձանը կանգնած է, այլեւս ինչ կուզես ասա, հո չի՞ն հունելու: Այս էլ թող մեր ժամանակների պարադոքսը

լինի: Պարզապես շատ ճշմարտություններ լսելուն վարժված մեր հասարակությունը թող այս իրողությունն էլ իմանա: Թող իմանան, որ ստեղծված փոքր լեգենդը խախտել ենք փորձում պարզապես ի սեր ճշմարտության:

ԱՆԻ ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ-ԿՈՍՏԱՆՅԱՆ

Գյումրի. Այս տարի քի՞չ է արտադրվել

Ըստ քաղվիճակագրության տվյալների, ընթացիկ տարվա առաջին կիսամյակում Գյումրիում համադրելի մեծածախ գներով թողարկվել է շուրջ 1,3 միլիարդ դրամի արդյունաբերական արտադրանք, որը 21,8 տոկոսով պակաս է նախորդ տարվա համապատասխան ժամանակամիջոցի մակարդակից: Արտադրանքի ծավալը պակասել է սննդարդյունաբերության, մեքենաշինության եւ որոշ այլ ձեռնարկություններում: Որոշակի աճ են ապահովել թեթեւ արդյունաբերության ու շինարարական ձեռնարկությունները: Աշխուժացում է եղել արտադրանքի իրացման ուղղությամբ: Գործող մեծածախ գներով իրացվել է ավելի քան 1 մլրդ դրամի արտադրանք՝ նախորդ տարվա վեց ամիսների 230,6 միլիոնի դիմաց:

Քաղաքի շինարարական կազմակերպությունները հունվար-հունիս ամիսներին կատարել են 803,6 մլն դրամի կապիտալ աշխատանք: Շահագործման է հանձնվել 26 հազար 863 քառակուսի մետր ընդհանուր բնակելի տարածություն, որը մեկուկես անգամ ավելի է 1994 թ. առաջին կիսամյակում հանձնվածից: Արտադրական եւ ոչ արտադրական օբյեկտների կողմից կապիտալ ներդրումների օգտագործումը նվազել է 84,7, այդ թվում՝ շինմոնտաժային աշխատանքների գծով՝ 86,9 տոկոսով:

Վիճակագրության ավագ տնտեսագետ Ռ. Վարդանյանի տվյալներով, 1993 թվականի առաջին կիսամյակի համեմատությամբ քաղաքի արդյունաբերության ոլորտում աշխատանքի ընդգրկված բնակչության թիվը նվազել է 5355, շինարարությունում՝ 1751, կենցաղծառայության տեսական ցանցում զբաղվածներինը՝ 1165 մարդով: Նման նվազման որոշակի մասը բաժին է ընկնում վերջին մեկ տարուն: Անցած կիսամյակի վերջում Գյումրիում պաշտոնապես գրանցված է եղել 20343 գործազուրկ: Այդ նույն ժամանակ գրանցված քաղաքացիների թիվը կազմել է 20697 մարդ:

Գ. Մ.

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ըստ վարչապետի, «Հանրապետություն» բլոկի...

Սկիզբը էջ 1

Բնականաբար, Հայաստանը չի կարող վճարել Վրաստանի փոխարեն: Աշգաբաթի բանակցություններից հետո հայկական կողմը ստիպված համաձայնեց գազը գնել Վրաստան-Ռուսաստան սահմանի մոտ: Ստացվող գազի որոշ քանակություն հայկական կողմը մատակարարում է Վրաստանի այն գործարաններին, որոնց արտադրանքն ամբողջությամբ առաքվում է Հայաստան: Հաջորդ խնդիրն այն է, որ գազի 267 կմ-ոց տարանցիկ փոխադրման վճարումը կկատարվի մի որոշակի տոկոս գազ Վրաստանին թողնելու միջոցով:

Ըստ որում, բանակցությունների ընթացքում հաջողվել է այդ տոկոսը հանել Թուրքմենստանին տրվող 80 դոլլարից, այդպիսով այն իջեցնելով 76 դոլլարի, որի 26 տոկոսը վճարվում է տարադրամով, իսկ 50 տոկոսը՝ ապրանքներով:

Եթե Վրաստանը նշվածից ավելի գազ վերցնի, ապա նա պարտավոր է դրա համար վճարել տվյալ ամսի վերջին՝ եկող ամսվա առաջին հինգ օրերի ընթացքում, իսկ եթե չի վճարում, ապա տարեկան 183 տոկոս տուգանք է վճարում:

Հրանտ Բագրատյանը նշեց նաեւ, որ վերացվել է 1992 թ-ին կնքված այն ոչ ձեռնտու պայմանագիրը, որի համաձայն Վրաստանի հետ կատարվում էր քլիրինգային առեւտուր: Վարչապետի ասելով, միայն երկաթուղային փոխադրումներից Վրաստանը Հայաստանի հաշվին ստանում է տարեկան 35-40 մլն դոլլարի եկամուտ: Վարչապետը անդրադարձավ նաեւ հացի խնդրին, նշելով, որ որակը վերջին շրջանում ընկել է, քանի որ «կպել են մաֆիայի շահերին»:

Կամբոջայի դեսպանը հավատարմագիրը հանձնեց ՀՀ փոխնախագահին

Օգոստոսի 15-ին ՀՀ փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանն ընդունեց Հայաստանի Հանրապետությունում Կամբոջայի Թագավորության արտակարգ եւ լիազոր դեսպան նշանակված Սեթ Սասհային: Համաձայն ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայության հաղորդման, դեսպանն իր հավատարմագրերը հանձնեց ՀՀ փոխնախագահին եւ հայտնեց, որ իր երկրի բարձրագույն ղեկավարությունը ցանկանում է Հայաստանի հետ սերտ հարաբերություններ հաստատել: Նա ՀՀ փոխնախագահին ծանոթացրեց երկրի տնտեսական ու քաղաքական իրավիճակին, պատմեց Հարավարեւելյան Ասիայում Կամբոջայի ունեցած դերի մասին:

Դեսպանը հույս հայտնեց, որ հայ-կամբոջական հարաբերությունները կզարգանան արագ եւ արդյունավետ:

Գ. Հարությունյանը դեսպանին ներկայացրեց Հայաստանի տնտեսական եւ քաղաքական վիճակը, անդրադարձավ ղարաբաղյան հակամարտության խնդրին, ընդգծելով, որ Հայաստանը հաստատակամորեն հանդես է գալիս հարցի քաղաքական կարգավորման օգտին: ՀՀ փոխնախագահը նշեց, որ երկու երկրների միջեւ դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատելով, համագործակցության լայն հնարավորություններ են ընձեռվում տարբեր ոլորտներում:

ԼՏ

ԹԵԶՈՒԿ

Ուղեկցորդուհիները ցանկանում են վերականգնել իրենց... «փա՞յը»

Օգոստոսի 15-ին, Մաշտոցի շրջանային ժողդատարանում, ավիաուղեկցորդուհի Ամալյա Շիրոյանի հայցի հիման վրա նախատեսված էր սկսել առաջին դատական նիստը, կապված տիկին Շիրոյանին գործից վտարելու փաստի հետ: Հիշեցնենք, որ ավիաուղեկցորդուհիների բողոքի առաջին «տեսանելի եւ ցայտուն» դրսեւորումը հունիսի 8-ին ՀՀ նախագահի նստավայրի առջեւ կազմակերպված նստացույցն էր: Հունիսի 1-ին աշխատանքից ազատված ավելի քան 80 ավիաուղեկցորդուհիներ, ՀՀ նախագահին ուղղած իրենց դիմումի անպատասխան մնալու դեպքում, խոստացել էին դիմել հացադուլի: Ազատության հրապարակում հացադուլը հայտարարվեց հունիսի 14-ին եւ տեւեց շուրջ 23 օր: Հացադուլավորներից էր նաեւ Ամալյա Շիրոյանը: Այդ ամենի շուրջ կարծիքները տարբեր էին եւ անգամ իրարամերժ. շատերի կողմից դատապարտելի էր ոչ միայն բողոքի ձեւը, այլեւ ընդհանրապես ինքը՝ բողոքը: Այն ժամանակ, երբ հանրապետության բնակչության զգալի, բազմախավ մի հատվածը գործազուրկ է, համոզմունք էր արտահայտվում, որ ավիաուղեկցորդուհիների նման գործելակերպում ավելի շատ ընկած է յուրաքանչյուր չվերթից կորզած «փայի» հանգամանքը: Գոյություն ունեն նաեւ այլ տեսակետներ («մարդու իրավունքների եւ ազատությունների ոտնահարման փաստ է» եւ այլն), որոնք ի դեպ, օգտագործում էին որոշ ընդդիմադիրներ նախընտրական արշավի ընթացքում:

Ինչեւէ: Հունիսի 1-ին ազատված ավիաուղեկցորդուհիները հաջորդ օրը վերականգնվում են, լրագրողիս համար գաղտնիք է՝ նրանք տեղյակ էին այդ մասին, թե՞ ոչ: Օգոստոսի 15-ին Մաշտոցի շրջանային ժողդատարանում հավաքվածների մի մասը միանշանակորեն հերքեց տեղեկացված լինելու փաստը: Մյուսները խոստովանեցին, որ գիտեին այդ մասին, ավելացնելով. «որ միեւնույն է, ոչ մի վերականգնում այդպես էլ չեղավ»: Վերջիններիս վկայությամբ, վերականգնումը հնարավոր էր միայն հունիսի 15-ին համապատասխան ատեստացիա անցնելուց հետո: Մինչդեռ, նույն Ամալյա Շիրոյանի խոսքերով, «IKAO-ի կանոնադրությամբ, որի անդամ է նաեւ «Հայկական ավիաուղիներ» ընկերությունը, որեւէ ատեստացիա չի նախատեսվում»: Սակայն նշենք, որ Քաղաքացիական ավիացիայի միջազգային կազմակերպության (IKAO) ճիշտ նույն կանոնադրությունը ներառում է նման ատեստավորում յուրաքանչյուր երեք տարին մեկ:

Դատական նիստից անմիջապես առաջ, Ամալյա Շիրոյանի փաստաբան Լաուրա Զաքարյանը դատարան ներկայացրեց մի փաստաթուղթ, որը հիմք հանդիսացավ նիստը հետաձգելու համար: Փաստաթուղթը հունիսի 2-ի աշխատակիցներին վերականգնելու մասին որոշումն էր, եւ թե որքանով է այդ ընդհանրական փաստաթուղթը երաշխավորված գործնականում եւ ինչ կապ ունի մասնավորապես Ամալյա Շիրոյանի անձի հետ, ցույց կտա դատավարության ընթացքը, որի առաջին նիստը նախատեսվեց անցկացնել օգոստոսի 22-ին:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ե տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151055,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ ստամգծերը ՊԻԵՌ ՊԱԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԵՐԿԻՐ

ՂԱՐԱԲԱՂ

ՊՊԿ-ն կատարեց իր խնդիրը

Ուղիղ երեք տարի առաջ ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի որոշմամբ ստեղծվեց Պաշտպանության պետական կոմիտե, որի ղեկավար նշանակվեց Ռոբերտ Քոչարյանը: Մեկնաբանելով այդ մարմնի ստեղծման հիմնական պատճառները, ԼՂՀ վարչապետ Լեոնարդ Պետրոսյանը մասնավորապես ասաց. «եթե չստեղծվեր Պաշտպանության պետական կոմիտե, հավանական էր նույնիսկ Ղարաբաղի կորուստը, քանի որ ՊՊԿ-ն ռազմականացված մարմին էր, որին հաջողվեց մոբիլիզացնել ԼՂՀ բոլոր ռեսուրսները հակառակորդին դիմակայելու համար: ՊՊԿ-ն կատարեց իր խնդիրը, որն այժմ խիստ տարբերվում է այսօրվա խնդիրներից: Կոմիտեն սկսեց գործել այն ժամանակ, երբ ադրբեջանական բանակի կողմից բռնագրավված էին հանրապետության որոշ շրջաններ, համարյա կործանված էր ԼՂՀ տնտեսությունը: Այդ օրերին ՊՊԿ-ի հիմնական խնդիրը տնտեսության մեջ արմատական խնդիրների իրականացումը կամ տնտեսության ձեւավորումը չէր, այլ հանրապետության սահմանների պաշտպանությունը: Պետք է հաշվի առնել նաեւ, որ մինչեւ ՊՊԿ-ի ստեղծումը տնտեսությունն ընդհանրապես կազմալուծվել էր: Իսկ 1992 թ. սկսվեց տնտեսական վերափոխումը: Այս խնդիրը ՊՊԿ-ն կատարեց, բայց պատերազմի ընթացքում խոսել տնտեսության անկումը կանխելու մասին, ճիշտ չէր լինի»:

Ղարաբաղցիները շարունակում են վերադառնալ

«Մարտական գործողությունների ամբողջ ընթացքում ադրբեջանական զորքերի կողմից ԼՂՀ տարածքում ավերվել է ավելի քան 11 հազար տուն, տեղահանվել են տասնյակ հազարավոր մարդիկ»: Այս մասին «Ազգի» թղթակցին տեղեկացրեց բռնագաղթած փախստականների եւ մարդասիրական օգնության հարցերով պետվարչության պետ Լեոնսոն Ղուլյանը: Մինչեւ այս տարվա հունվարի 1-ը արդեն վերականգնվել է 1400 տուն: 1995 թ. յոթ ամսվա ընթացքում վերականգնվել է եւս 400 տուն: Մինչեւ տարեվերջ պատրաստ կլինեն եւս 600 տներ:

Ըստ նույն աղբյուրի, միաժամանակ, ադրբեջանական զորքերի կողմից տեղահանված եւ ԱՊՀ տարբեր երկրներում ժամանակավոր ապաստան գտած ղարաբաղցիները շարունակում են վերադառնալ հայրենիք: Այսօրվա դրությամբ ԼՂՀ-ից դուրս ապրում են մոտավորապես 400 հազար ղարաբաղցիներ: Մայիսի 27-ին ԼՂՀ կառավարության որոշմամբ նախատեսված հանրապետության ավերված բնակավայրերի վերականգնման եւ վերաբնակեցման գործընթացի՝ ըստ փուլերի իրականացման միջոցառումների ծրագրով այժմ վերականգնողական աշխատանքներ են ընթանում Մարտակերտի, Մարտունու, Շուշիի եւ Հադրութի, Ասկերանի շրջաններում: Նույն որոշմամբ վերաբնակների համար սահմանված են մի շարք արտոնություններ, որպեսզի սկզբնական շրջանում մարդիկ կարողանան տեղավորվել, հողամասեր, անասուններ, սերմնացու գնել: Արտոնությունները տրվում են, եթե ԼՂՀ անունից համապատասխան շրջանի վարչակազմի եւ վերաբնակչի միջեւ բնավորման մասին պայմանագիր է կնքվում: Պայմանագրի գործողության ժամկետը 1 տարի է: Պետությունը նաեւ երաշխավորում է բուժակների ու նպաստների վճարումը վերաբնակիչներին:

«Մեկ տարի առաջ մենք լարված աշխատանք սկսեցինք բռնագաղթած փախստականներին իրենց նախկին բնակության վայրերը վերադարձնելու ուղղությամբ», ասաց Լ. Ղուլյանը: Մարդկանց տեղափոխելուն զուգահեռ վերականգնվում էին տները: Գյուղ վերադարձածներին ապահովեցինք բնակարանով, մասամբ վերականգնեցինք նրանց սեփական տները: Ներկայումս այդ գյուղերից շատերը ապահովված են էլեկտրաէներգիայով: Գործում են դպրոցները, բուժկետերը»:

Վարչության ուշադրության կենտրոնում են հատկապես Մարտակերտի եւ Շահումյանի շրջանները: 1993 թ. տվյալներով, ըստ գյուղական խորհուրդների ցուցակների, ԼՂՀ տարածքում ապրում էին Մարտակերտի շրջանի ընդամենը 8 հազար բնակիչներ, իսկ այժմ արդեն 26 հազար: Մինչեւ բռնագաղթը Մարտակերտի շրջանում բնակվում էր 42 հազար մարդ:

Վերականգնողական աշխատանքները շարունակվում են նաեւ Չարեքտար, Ղազիվանք, Բաղլիփայա եւ Ակնաբերդ գյուղերում, որտեղ բնակվում են շահումյանցիները: Հիշյալ գյուղերում մինչեւ տարեվերջ նախատեսված է ընդունել եւս 100 ընտանիքների:

ԱՐՏԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Թե ինչպես ստվարաթուղթը սասանեց կոշիկի հեղինակությունը

Բրեժնեւյան կառավարման տարիների կոմկուսի վերջին համագումարում ինքը՝ գլխավոր քարտուղարը, գովելով հայ կոշկագործներին, շեշտեց «Մասիս» ֆիրմայի այն ժամանակվա գլխավոր տնօրեն Հրանտ Հարությունյանի աշխատանքը եւ ասաց, որ Հայաստանը պետք է դառնա կոշիկի համամիութենական արտադրության կենտրոն: Հետո սնկի պես աճեց համապատասխան ձեռնարկությունների թիվը եւ 3,5 միլիոն բնակչությամբ մեր երկրում կոշիկի տարեկան արտադրությունն անցավ 22 միլիոն զույգից: Բայց սպառողի պահանջարկը շարունակում էր ավելանալ: Հետո... Կարծեմ 1991-ին էր: Կենտրոնական շուկայում, մի խումբ երիտասարդներ միմյանց ձեռքից խլխլում էին ստվարաթղթե ինչ որ արկղեր: Քանի որ նրանք կոշիկ արտադրող կոոպերատորներ էին, շատ ապշեցի, քանի որ նրանք կոշիկ արտադրող կոոպերատորներ էին, շատ ակնառու է նրանց արտադրանքի առավելումը ու նրանց արտադրանքի առավելման համար: Ավա՜ղ, պարզվեց, որ ստվարաթուղթն օգտագործվում է որպես արտադրանքի օժանդակ եւ նույնիսկ՝ հիմնական նյութ: Արդյունքը եղավ այն, որ ամենուրեք մարեց հեղինակությունը հայկական այդ արտադրատեսակի նկատմամբ: Հայ կոշկագործների մասին եղած կարծիքը փոխվեց մանավանդ ԱՊՀ երկրներում: Պատճառը մեր կոոպերատորներն էին, որոնց արտադրանքի հումքը ստվարաթղթից էր: Իր խոսքն ասաց նաեւ ազատ շուկան, երբ նախկին ԽՍՀՄ երկրների դռները բաց վեցին աշխարհի վաճառականների առջեւ:

Հիմա մեզանում վերացել են կոշիկի կոոպերատիվները: Մնացել են հատուկենտ տնայնագործներ ու մեկ էլ հայկական կոշիկի սասանված հեղինակությունը:

Ի՞նչ է խոստանում ապագան: Որոշակի պատասխան ստանալու նպատակով եղա կոշիկի «Վան» արտադրական ֆիրմայում: Հենց մուտքի աստիճանների մոտ, համապատասխան թեմայով զրուցում էին ձեռնարկության մի խումբ վարպետներ: Տեղեկացա, որ Հայաստանում եւ մերձավոր արտասահմանում նվազել է չինական ու մերձարեւելյան երկրների թողարկած արտադրանքի պահանջարկը, մարդիկ համոզվել են, որ «դրսի» արտադրանքը շուտ է դուրս գալիս գործածությունից: Փոխարենը մեծանում է տեղական արտադրանքի պահանջարկը: Տարվա եղանակներին համապատասխան, այժմ «Վան» ֆիրմայում արտադրանքի ծավալը կազմում է մոտավորապես 8 հազար զույգ, իսկ գները շատ չեն անցնում ինքնարժեքի սահմաններից: Աշխատակիցները ժամանակին են աշխատավարձ ստանում: Զարմացա, որ կոշիկի արտադրությունն ապահովելու համար անհրաժեշտ է շուրջ 400 տեսակի հիմնական եւ օժանդակ նյութ:

Տնօրենը նախ նյութերն է հայթայթում, հետո միայն կազմակերպում արտադրությունը:

Վաճառքի է հանվում ամուր եւ որակյալ կոշիկ, սպառողների քանակը հետզհետե աճում է: Հուսանք, որ հայկական կոշկեղենը նորից ձեռք կբերի իր նախկին համբավը եւ մեր արտադրանքի մասին վերստին գովեստով կխոսեն բոլորը:

ՑՈՒՐԻ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ

Ո րեւէ քաղաքի դեմքն առաջին հերթին ներկայացնում են այդ քաղաքի մարդիկ: Այնուհետեւ մեր պատկերացումները լրացնելու է գալիս քաղաքի արտաքին տեսքը՝ ճարտարապետական կառույցները, փողոցների բարեկարգությունը եւ, իհարկե, մաքրությունը: Որքան հստակ է ընդհանուր տան մասին քաղաքացիների միասնական պատկերացումը, այնքան մեծ է քաղաքի տան նկատմամբ ցուցաբերվող նրանց խնամքն ու հոգատարությունը: Ի՞նչ վերաբերմունք ենք ցուցաբերում մեր մայրաքաղաքի փողոցների մաքրության նկատմամբ, հետեւ չեւ ուշ երեկո:

Պրն. Պետրոսյանը մի քանի անգամ անդրադարձավ քաղաքի կենտրոնական փողոցներին եւ շեշտեց, որ դրանք ամեն օր ջրվում են: Մեր այն հարցին, թե ինչո՞ւ միայն կենտրոնականները եւ ոչ նաեւ արվարձանները, փոխնախագահը մի պահ մտածելուց հետո պատասխանեց Պարույր Սեւակի խոսքերով՝ «Չմաներեմ ինձ հարդի պես, թողեք մնամ ցորենի պես»: Այնուհետեւ ավելացրեց, որ մաքրման բոլոր համապատասխան տեղամասերն էլ ապահովված են գումարներով եւ կարող են լվանալ նաեւ արվարձանների փողոցները: Իսկ եթե նրանք չեն աշխատում, ուրեմն դաստիարակությունն է թույլ մեզ... ձեռնարկության տնօրեն Մանուկ Գաբրիելյանի լավատեսությամբ է տոգորված, մտադիր է ինչ-որ կերպ իրականացնել կենսազանգի այրումը եւ դրանից անջատված ջերմությունն օգտագործել ձեռնարկության բանվորների աշխատանքային եւ կենցաղային-հիգիենիկ կարիքների համար: Փորվում է աղբավայրի 15-20 մետրանոց մեկ հատված եւ նրա հատակում տեղադրվում անթափանց նյութ: Աղբը նրա մեջ կուտակելուց հետո, հերմետիկ կերպով փակվում է: Որոշակի ժամկետից հետո աղբակույտի վրա բացում են համապատասխան հորատանցքեր եւ կենսազանգն ուղղում դեպի այրիչ սարքը: Այսօր այդպիսի աշխատանքը հանրապետությանը շատ թանկ կարժենա, քանի որ հարկ կլինի ներդնել թանկարժեք տեխնոլոգիա: Թերեւս, պետք է ասել, որ Նուբարաշենի «Աղբավայր» ձեռ-

ԵՐԵՎԱՆ

Մայրաքաղաքում բարելավվե՞լ է աղբահանության վիճակը

...լարար ինչպե՞ս ենք ներկայանում նախ ինքներս մեզ, այնուհետեւ օտարներին:

Երբ այսօր ընկույզ կխառածայն ասելու լինենք, որ մայրաքաղաքում բարելավվել է աղբահանության վիճակը, ապա դա շատերի մոտ նախ զարմանք, ապա վրդովմունք կհարուցի, որովհետեւ կսկսեն վկայակոչել քաղաքի տարբեր հատվածներում երկար ժամանակ կուտակված գարշահոտ աղբակույտերը: Նրանք կպատմեն, որ անհնար է առանց քիթը բռնելու անցնել Պուշկինի փողոցում տեղադրված մետաղյա մեծ աղբամանների կողքով, կասեն, որ իրենց երեխաներին զրկում են տանում Մերգելյան ինստիտուտի հարեւանությամբ գտնվող այգին, որը կորած է աղբի մեջ: Ապա կավելացնեն, որ այդպիսի աղբի մեջ մեծացող երեխայի մեջ հնարավոր չէ գեղեցիկի լիարժեք ընկալում ձեւավորել: Սակայն, Երքաղխորհրդի գործկոմի բնապահպանության եւ բարեկարգման գծով փոխնախագահ Վազգեն Պետրոսյանի հետ ունեցած մեր զրույցում տեղեկացանք, որ աղբահանության ընդհանուր վիճակը մայրաքաղաքում բավականին բարելավվել է: Այն աղբակույտերը, որոնք կային ծմռանը եւ հետո, այսօր չկան: Պատճառն այդ ուղղությամբ կատարվող աշխատանքներին հատկացվող գումարների ավելացումն է, որոնք քաղխորհուրդը ստացել է տարվա առաջին կեսի համար: Քաղաքի կենտրոնի աղբահանումը եւ սանմաքրումը իրականացնում է աղբահանության եւ սանմաքրման ձեռնարկությունը, որը սպասարկում է Սպանդարյանի, Մյասնիկյանի եւ Շենգավիթի շրջաններին: Մնացած շրջաններն ունեն իրենց առանձին տեղամասային մաքրման կետերը: Իսկ աղբահանման եւ սանմաքրման աշխատանքները սկսվում են առավոտյան ժամը 5.30-ից մին-

րի փողոցները: Իսկ եթե նրանք չեն աշխատում, ուրեմն դաստիարակությունն է թույլ մեզ:

Արտասահմանում աղբից առանձնացվում են երկաթը, թուղթը, պլաստմասսան եւ այլ նյութեր ու օգտագործվում որպես երկրորդային հումք: Մեզ մոտ, սակայն, հավաքված աղբը Նուբարաշենում ժամանակավորապես փակվում է հողի որոշակի շերտի տակ: Ժամանակի ընթացքում դրանից առաջանում է կենսազազ (մեթան): Որպեսզի հետագայում գազի ճնշումից աղբահորերը չպայթեն, բացում են հորատանցքեր, տեղադրում խողովակներ, որոնց միջոցով գազը դուրս է գալիս երկինք: Անշուշտ, դա ազդում է քաղաքի ընդհանուր բնապահպանական վիճակի վրա: Բայց այդպես են վարվում աշխարհի բոլոր այն երկրները, որոնք չունեն աղբի վերամշակման գործարաններ: Միայն թե նրանց մեջ կան այնպիսիք, որոնք կենսազազն այրում, ապա նոր են արտանետում մթնոլորտ: Ֆրանսիայի Լիոն քաղաքում, օրինակ, այդ ամենն արվում է բացա-

1980 թ.-ին աղբը որպես երկրորդային հումք օգտագործելու նպատակով Նուբարաշենում սկսվեց աղբի վերամշակման գործարանի կառուցումը: Սակայն գնվեց հնացած տեխնոլոգիա եւ 10 տարի անց, մինչեւ գործարանի շահագործումը, այն ավելի հնացավ: Արդյունքում դադարեցվեցին շինարարական աշխատանքները: Բացի այդ, պարզվեց նաեւ, որ տեղանքն էլ սողանքային է: Բայց, մինչ այս կողմ եւ մինչ այն կողմ, այդ ամենի վրա ծախսվեց 3.5 մլն. ռուբլի: Աղբի վերամշակման գործարան կառուցելն այսօր պետությանը կարժենա նվազագույնը 65 մլն. դոլար:

Սակայն Վազգեն Պետրոսյանի կարծիքով, Երեւանի նման մեծ քաղաքի համար ճիշտ չէ ունենալ մեկ աղբավայր՝ առանց վերամշակման գործարանի: Երեւանի քաղաքային խորհուրդը մտադիր է մայրաքաղաքի հյուսիսային մասում կառուցել այդպիսի գործարան, սակայն դրա համար անհրաժեշտ է նախ արտասահմանյան ձեռներեցների համագործակցությունը:

ԳԱԳԻԿ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

Հ. Գ. Հոդվածը գրվել է ավելի քան երկու ամիս առաջ եւ բնականաբար արտահայտում է Երեւանի այդ ժամանակվա աղբահանության պատկերը: Սակայն այդ պատկերից կարծում ենք ոչինչ չի փոխվի, եթե Պուշկինի փողոցի աղբի մասին խոսելու փոխարեն, ներկայացնենք, օրինակ, Կուտուզովի փողոցի աղբահանության վիճակը, որը նույնպես անմխիթար է: Դրանում կարելի է համոզվել տեղում:

Բացվեց իրանական արդյունաբերական ապրանքների ցուցահանդեսը

Երեկ առավոտյան «Արմէքսպո» (նախկին ԺՏՆՑ) պետական կենտրոնում բացվեց Իրանի Իսլամական Հանրապետության արդյունաբերական ապրանքների ցուցահանդեսը, որը կազմակերպել էր Իրանի արտահանման զարգացման կենտրոնը:

Արդեն 4 տարի է, ինչ Հայաստանի եւ Իրանի միջեւ սերտանում են գործնական եւ տնտեսական հարաբերությունները եւ այս ընթացքում միայն Երեւանում կազմակերպվել են 2 ցուցահանդեսներ:

Այսօր Հայաստանի արտաքին տնտեսական կապերում Իրանը առաջնակարգ տեղ է գրավում եւ հարաբերությունները զարգանում են համակարգված, ծրագրավորված ձեւով, որն իրականանում է երկու երկրների ղեկավարների անմիջական աջակցության եւ լուրջ ուշադրության շրջանակներում: Զուտ առեւտրական հարաբերությունները այդ կապերի միայն մի կողմն են: Գլխավոր նպատակը արտադրական համատեղ ձեռնարկությունների ստեղծումը, արտաքին շուկաներում միասին հանդես գալն է:

Նախորդ ցուցահանդեսներից այս մեկը սկզբունքորեն տարբերվում է: Այստեղ չկան սննդամթերք կամ կենցաղային առօրյա անհրաժեշտության ապրանքներ (թվում է դրանք իրենց տեղն արդեն գտել են Երեւանի փողոցներում): Ներկայացված արտադրատեսակներին ծանոթանալով Հայաստանի արդյունաբերության մեջ, հնարավորություն կստեղծվի հիմնել համատեղ-ձեռնարկություններ: Որոնք են Հայաստանի արդյունաբերությունը կամ գործարանները պատրաստ համագործակցությանը հարցին ՀՀ փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը պատասխանեց. «Հայաստանում սեփականաշնորհման առաջին մասը ավարտվել է՝ բաժնետիրական ընկերություններ, մասնավոր ձեռներեցներ, որոնք սկսել են արտադրությունում ներդրումներ կատարել, անշուշտ կհետաքրքրվեն այս ցուցահանդեսով: Մեզ մոտ ֆինանսական դրության կայունացում սկսեց վերադառնալ շրջանառության դերը, եւ կանգ չառնելով թափանցեց արտադրություն, որ արդեն աշխուժություն է նկատվում: Համոզված եմ, որ մեր ձեռներեցները այստեղ կգտնեն իրենց հետաքրքրող եւ նյութ, եւ պարագա, եւ համագործակցության հնարավորություն»:

Ա. Ռ.

digitised by A.R.A.R.@

Հարցազրույց

– Սահմանադրությունը ստեղծելիս որեւէ այլ պետության կամ միջազգային կազմակերպության կողմից այսպես կոչված խորհուրդներ տրվե՞լ են:

– Ոչ, չեն տրվել: Ոչ խորհուրդներ, ոչ բարի ցանկություններ եւ ոչ էլ հանձնարարականներ: Միայն Միջազգային ներում կազմակերպությունն էր խնդրանք ուղարկել հանրապետության նախագահին, մահապատիժը վերացնելու վերաբերյալ: Մենք սահմանադրության նախնական տարբերակում հարգեցինք այդ խնդրանքը: Բայց երբ քննարկում էինք վերջնական նախագիծը, սահմանադրական հանձնաժողովում վեճեր լու, մարդու իրավունքների եւ ազատությունների մասին: Իմ համոզմամբ, այդ մասն ավելի բարձր իրավաբանական ուժ ունի, քան Սահմանադրության 3 9 րդ գլուխները, որոնք ոչ այլ ինչ են, եթե ոչ մեխանիզմներ, կառուցակարգեր ժողովրդավարական իշխանության իրականացման համար:

– Չե՞ք կարծում, որ սահմանադրության մեջ առաջին հերթին ազգային բարոյական օրենքները պետք է տեղ գտնեն:

– Անշուշտ, շատ կարեւոր է համամարդկային եւ ազգային արժեքների համադրումը սահմանադրության մեջ: Խորհրդային իշխանության տարիներին առավել ազգային եւ ժողովրդավարական, կփոխվի բռնատիրության ուղղությամբ՝ կաղխասանա նրանում անցամ եղած ժողովրդավարական բովանդակությունը: Այնպես որ, ես լիովին կիսում եմ ձեր կարծիքը: Միայն թե բարոյականությունը տեսնում եմ կյանքը ճշմարտացի արտացոլելու եւ ազգի կյանքում եղած խնդիրներին արդար լուծումներ առաջարկելու իմաստով:

– Բարի, բայց մի՞թե ուրիշ եկեղեցու կանոնագիրքը կարող է ծառայել որ եկեղեցուն, ֆրանսիացու հիմնական օրենքը՝ դառնալ հայի հիմնական օրենք:

– Սահմանադրությունը կարգավո

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Իրավակա՞ն, թե՞ բարոյական օրենքներ

Հայոց նոր Սահմանադրության հեղինակներից մեկի, իրավագիտության դոկտոր Վլադիմիր Նազարյանի հետ հանդիպման նախնական նպատակը մի չհեշտված լուրի ստուգումն էր, թե որ [illegible]

առաջացան այդ հարցի շուրջ, եւ մենք զգալով, որ մահապատժի կողմնակիցները կարող են դեմ քվեարկել Սահմանադրությանը, հենց միայն այն պատճառով, որ այնտեղ վերացված է մահապատիժը, որոշեցինք հարցը լուծել, հենվելով Քաղաքացիական եւ քաղաքական իրավունքների մասին միջազգային դաշնագրի վրա: Սահմանադրության 17 րդ հոդվածում գրեցինք, որ մահապատիժը, մինչեւ դրա վերացումը, որպես բացառիկ պատժամիջոց, կարող է սահմանվել օրենքով, առանձնապես ծանր հանցագործությունների համար:

– Սահմանադրությունը բոլոր դեպքերում իրավական օրենսգիրք է, մինչդեռ բարոյական օրենսգիրքն առավել զերադասելի է անեն մի իրավական նկատմամբ: Ցանկալի կլիներ լսել ձեր՝ մասնագետի կարծիքը:

– Միանգամայն համաձայն եմ: Բարոյական օրենքները պետք է նախորդեն, ես կասեի զուգորդեն իրավականին, բոլոր դեպքերում գերադասությունը տալով բարոյական օրենքներին: Սակայն պետք է տարբերել իրավական օրենքները հակաիրավականից: Անեն մի փաստաթուղթ չէ, որ կրում է իրավական օրենք վերնագիրը: Ֆաշիստական Գերմանիայում եւ Խորհրդային Միությունում ժամանակին «օրենք» անվանումը կրող բազմաթիվ փաստաթղթեր եւ ակտեր են հրապարակվել: Սակայն 37 թվին հրապարակված այդպիսի «օրենքները» բոլորովին էլ իրավական չէին, որովհետեւ ազատության չափանիշ էլ չէին եւ բնականաբար չէին յափսռում մարդկանց ազատությունները հանուն ազատ, անվտանգ, բարեկեցիկ եւ արժանապատիվ կյանքի, այլ իրականացնում էին իշխողների պատժողական քաղաքականությունը: Այդպիսի օրենքների օգնությամբ էլ պետությունը վերածվում էր ոչ թե արդարություն իրականացնողի, այլ Արքիպելագ Գուլագ ծնողողի: Ե թե օրենքն իր բնույթով ժողովրդավարական է, այսինքն արտահայտում է իր ժողովրդի համապետական կամքը եւ շահերը, ապա բնականաբար նաեւ բարոյական է, որովհետեւ ամենից բարոյականը ժողովրդավարականն է: Իդեալական սահմանադրությունն իմ պատկերացմամբ պետք է բաղկացած լինի ընդամենը մեկ՝ մարդու իրավունքները եւ ազատությունները, դրանց երաշխիքները գլխից: Որովհետեւ պետության կառուցվածքը, հանրապետության նախագահի, կառավարության կամ Ազգային ժողովի լիազորություններն անգամ արժանի էլ չեն ամրագրվելու հիմնական օրենքում: Դրանք պետք է տեղ գտնեն ընթացիկ օրենսդրության մեջ, որը պետք է համապատասխանի մարդու իրավունքներին եւ ազատություններին: Այսօրվա մեր Սահմանադրության առաջին մասում խոսվում է իշխանությունը ժողովրդին պատկանե րիներին համամարդկային ասելով հասկանում էին համաշխարհային (աշխարհաքաղաքացիական) արժեքները, եւ համայնավարները, որպես նեոաշխարհաքաղաքացիներ, պայքարում էին աշխարհաքաղաքացիության այլ (օրինակ մասոնականության) դրսեւորումների դեմ: Բայց իրականում չկա համամարդկային որեւէ արժեք, որն իր խորքում ազգային չլինի: Սահմանադրությունը բարոյական լինելու համար պետք է արտահայտի համամարդկային արժեքներ: Միաժամանակ այն պետք է արտահայտի նաեւ իր ազգի իրական վիճակը, նրա անցած ուղին, ազգային նկարագիրը, հոգեկան կերտվածքը եւ այլն: Օրինակ, Համմուրաբիի օրենքները կարդալիս կարելի է գաղափար կազմել ասորեստանցիների կյանքի, բարքերի, ավանդույթների մասին: Նույնը կարելի է ասել Մանուի օրենքների եւ հնդիկների, «Ռուսկայա պրավդայի» եւ ռուսների մասին: Չի կարելի ազգային ակունքներից կտրված սահմանադրություն ստեղծել: Սահմանադրությունը պետք է լուծում ներ պարունակի իր ազգային հիմնահարցերի համար: Մեզ համար այդպիսի հիմնահարցերից են հայոց ցեղասպանության պաշտոնական ճանաչման, դատապարտման եւ դրա հետեւանքների վերացման պահանջը, հայերիս տարագիր, աշխարհասփյուռ վիճակը: Ցեղասպանության հիմնահարցն արտահայտված է Սահմանադրության ներածությունում, որը հղման, վկայակոչման ուժով իր բաղկացուցիչ մասն է դարձնում Հայաստանի անկախության մասին հռչակագիրը, որտեղ ամրագրված է հայերի ցեղասպանության պաշտոնական ճանաչման, դատապարտման եւ դրա հետեւանքների վերացման պահանջը: Սահմանադրությունը Հայաստանի իշխանությունների համար պետական պարտավորություն է սահմանում պետական բյուջեում նախատեսված միջոցներով զորավիգ լինել արտերկրում գտնվող հայկական պատմական, մշակութային արժեքների պահպանմանը եւ հայ մշակույթի ու կրթության զարգացմանը: Դուք կարող եք հարցնել՝ արդյո՞ք բավարարված եմ այսքանով: Իհարկե, բավարարված չեմ: Որպես մարդ եւ որպես հայ, ես կուզեի, որ ավելի վառ արտահայտված լիներ հայկական ազգային էությունը: Սակայն զարգացման այս փուլում այսքանը հնարավոր եղավ իրականացնել, որովհետեւ իդեալական սահմանադրություններ երբեւէ չեն ընդունվում, ընդունվում են միայն օպտիմալները: Սահմանադրությունը գիտական աշխատություն չէ, որ գրվի անբերի: Այն քաղաքական փոխզիջման արդյունք է, որն արտահայտում է քաղաքական ուժերի իրական փոխհարաբերությունը տվյալ փուլում: Կփոխվի այդ փուլը ժողովրդավարական ուղղությամբ՝ սահմանադրությունը կդառ րում է մարդու վիճակը, իշխանությունը ժողովրդին պատկանելու պահը եւ ամրագրում պետական մեխանիզմներ, թե՛ ժողովրդաիշխանության իրականացման, թե՛ մարդու իրավունքների ու ազատությունների ապահովման եւ պաշտպանության համար: Բանն այն է, որ մարդիկ եւ ժողովուրդներն իրենց կարգավիճակով շատ նման են իրար: Եվ եթե մի ժողովուրդ, ասենք ֆրանսիացիները 200 տարվա ընթացքում ընդունելով 11 սահմանադրություն, արյան եւ տառապանքի գնով փորձարկել եւ ձեռք են բերել որոշակի դրույթներ եւ նորմեր, որոնք պահպանվում են մարդու իրավունքներն ու ազատությունները, երաշխավորում դրանք եւ առավել բարենպաստ պայմաններ ստեղծում ժողովրդին պատկանող իշխանության իրականացման համար, ապա անիմաստ է նրանց փորձից չօգտվելը:

Համաձայն եմ, որ ուրիշ եկեղեցու կանոնագրով սեփական եկեղեցին չես պահի: Բայց որ սեփական եկեղեցու կանոնագիրը մշակելիս կարելի է հաշվի առնել ուրիշ եկեղեցիների կանոնագրերը, դրանց առաջավոր դրույթները, կարծում եմ միանգամայն ընդունելի է: Կարելի էր, օրինակ, վերցնել աշխարհի ժողովրդավարական երկրների սահմանադրությունները, դասդասել, մոնտաժել դրանց դրույթները եւ ստեղծել ինչ որ հնարովի բան: Սակայն մենք մտածեցինք կենտրոնանալ որեւէ դասական ժողովրդավարական երկրի վրա, որը սահմանադրական զարգացման ամենամեծ փորձն ունի: Ինչո՞ւ այդ երկիրը չէր կարող լինել ԱՄՆ ը, որովհետեւ այն նախ դաշնակցային պետություն է, եւ հետո այնտեղ կա 51 սահմանադրություն: Պարզ է, որ մենք ունիտար պետություն ենք եւ չէինք կարող օգտվել այդ երկրի սահմանադրությունից: Բացի այդ, ամերիկյանը գրվել է 200 տարի առաջ, իսկ այդ ընթացքում մարդկության իրավաբանական փորձը եւ կուլտուրան նկատելի զարգացում է ապրել: Իսկ Ֆրանսիան, չհաշված միապետությունները, 5 հանրապետություն է ունեցել: 5 րդ հանրապետության սահմանադրությունն էլ հիմք ենք ընդունել մեր սահմանադրության մշակման համար: Կյանքն, անշուշտ, շատ ուղղումներ կմտցնի նրա մեջ: Իմ կարծիքով, այդ ուղղումները կգնան հայոց ազգային առանձնահատկությունների առավել ճիշտ հաշվառման ուղղությամբ: Բայց այդ ուղղումները մեր սահմանադրությունը կմոտեցնեն ոչ թե ֆրանսիականին, այլ մեր ազգի հոգուն, կենցաղին, վարվեցողությանը եւ նկարագրին: Իսկ Սահմանադրությունը ստեղծելու ժամանակ անհնար էր նկատել բոլոր անճշտությունները միանգամից:

Զրույցը վարեց
[illegible]

ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆ

Եկեղեցին կարիք ունի նորընծա բազմաթիվ հոգեւորականների

Ս. Էջմիածնի բարձրագույն հոգեւոր հաստատությունը

1869 թվականի մայիսի 25-ին Ս. Էջմիածնի վանքի տարածքում Գեւորգ Դ Կոստանդնուպոլսեցի [illegible] կաթողիկոսի նախաձեռնությամբ հիմնադրվեց Հայաստանում առաջին եւ միակ բարձրագույն հոգեւոր հաստատությունը, որն ի պատիվ իր հիմնադրի կոչվեց Գեւորգյան ճեմարան: Բացումը կատարվեց 1874 թվականի սեպտեմբերի 28-ին: Ճեմարանի նպատակն էր պատրաստել հայ եկեղեցու սպասավորներ ու դպրոցի ուսուցիչներ: Տարբեր տարիներ այստեղ դասավանդել են հայ մշակույթի երախտավորներ Կոմիտասը, [illegible] Հրաչյա Աճառյանը, Մանուկ Աբեղյանը, [illegible] եւ այլք: Գեւորգյան ճեմարանում լույս են տեսել [illegible] 1917 թվականի սեպտեմբերի 21-ին [illegible] ճեմարանը փակվեց:

28 տարվա ընդմիջումից հետո, 1945 թվականի դեկտեմբերի 1-ին, Մատենադարանի նախկին շենքում Գեւորգ Զ Չորեքչյան կաթողիկոսի նախաձեռնությամբ բացվեց Ս. Էջմիածնի հոգեւոր ճեմարանը, որը դարձավ Գեւորգյան ճեմարանի յուրատեսակ շարունակությունը: Ճեմարանը կրոնական բարձրագույն գիշերօթիկ ուսումնական հաստատություն է, ուսման վեց տարի տեւողությամբ: Նպատակն է հոգեւորականներ պատրաստել Հայաստանի եւ սփյուռքի հայ առաքելական եկեղեցիների համար: Այստեղ դասավանդում են ճեմարանի շրջանավարտներ, Երեւանի բուհերի դասախոսներ, Մեսրոպ Մաշտոցի անվան Մատենադարանի գիտաշխատողներ: Հոգեւոր ճեմարանի ուսանողներն ամեն օր Մայր տաճարում մասնակցում են առավոտյան եւ երեկոյան ժամերգություններին, իսկ կիրակի ու տոնական օրերին Սուրբ պատարագին: Նրանցից շատերը հաճախ այցելում են մոտակա եկեղեցիները, որպես դպիր ու սարկավագ օգնում են իրենց ավագներին:

Բովանդակալից ու հետաքրքիր է անցնում ճեմարանի սաների արտալսարանային ժամանակը: Երեւանից ու արտասահմանից հրավիրված մշակույթի ու արվեստի գործիչները կարդում են բազմաբնույթ դասախոսություններ: Ճեմարանականները պարբերաբար այցելում են Երեւան, ներկա լինում բեմական ներկայացումների ու երաժշտական համերգների: Ապագա հոգեւորականների ազատ ժամանակն օգտագործելու միջոցառումներից են դեպի Հայաստանի պատմամշակութային հուշարձաններ կազմակերպվող ուխտագնացությունները:

Ս. Էջմիածնի ճեմարանի մասին պատմելիս չի կարելի չանդրադառնալ այն զգալի ավանդի մասին, որ ներդրել է Վազգեն Ա Պալճյան կաթողիկոսը: Երջանկահիշատակ Վեհափառը շուրջ քառասուն տարի ճեմարանում դասավանդել է հոգեբանություն, տրամաբանություն եւ [illegible], մոտիկից հետեւել է ուսանողների մտավոր զարգացմանը: Եւ խրախուսելով Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնի միաբանների մեծ մասը, Հայաստանի եկեղեցիներում սպասավորող գրեթե բոլոր քահանաները ճեմարանում աշակերտել են Վազգեն Ա կաթողիկոսին: Համազգային Հայրապետի անմիջական ջանքերով բնդարձակվել է հոգեւոր ճեմարանի (նախկին Մատենադարանի) շենքը, պատրաստվել ու տպագրվել են դասագրքեր:

Հայաստանի Հանրապետության անկախության հռչակումը եւ երկրում ժողովրդավարության զարգացումը նոր շունչ ու կյանք հաղորդեցին մեր հինավուրց եկեղեցիներին: Արարատյան, Շիրակի, Գուգարաց եւ Սյունյաց թեմերի երբեմնի փակ եկեղեցիներում վերստին հնչում է Սուրբ պատարագը, յուրում է հավատացյալների մկրտության արարողություն: Հայաստանի տարբեր բնակավայրերում հիմնադրվում են նոր եկեղեցիներ: Այսօր մեր [illegible] նոր [illegible], [illegible], [illegible]

նաները չեն պետք է սահմանափակվի միայն ծննդական [illegible] կյանքով: Այժմ նրանց համար հնարավորություն է ընձեռվել դարձյալ ծխել ժողովրդի հետ, կատարել բազում բարի գործեր:

Հայ եկեղեցու սպասավորների առաջնային պարտականությունն է նաեւ մեր հայրենակիցների, հատկապես երիտասարդների շրջանում տանել հետեւողական քարոզչական աշխատանք Հայաստան ներթափանցող տարաբնույթ աղանդների դեմ:

Որոշ դպրոցների եւ բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների տնօրեններ իրենց դասացուցակներում հատուկ ժամեր են հատկացնում կրոնին եւ հայ եկեղեցու պատմությանը: Այս բոլորը վկայում է այն մասին, որ մեր եկեղեցին կարիք ունի նորընծա բազմաթիվ հոգեւորականների: Այդ խնդիրն առաջին հերթին մտահոգում է Ամենայն Հայոց Հայրապետին, Սուրբ Էջմիածնին եւ իհարկե հոգեւոր ճեմարանի տեսչությանը:

Ինչպես մեզ հայտնեց հոգեւոր ճեմարանի տեսուչ Տ. Հակոբ [illegible] վարդապետ [illegible]: Ամենայն հայոց նորընտիր կաթողիկոս Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Առաջինն իր գահակալության առաջին իսկ օրվանից հետաքրքրվում է ճեմարանին հուզող հարցերով: Ներկայումս ճեմարանում սովորում է 60 ուսանող: Մի քանի օրից մրցութային քննությունների արդյունքներով կընդունվեն 30 լավագույն դիմորդները (ներկա շենքային պայմաններում հնարավոր չէ ավելին ընդունել):

Ուրախալի է, որ փառապանծ Գեւորգյան ճեմարանի շենքն ավելի քան 70 տարիների օտարումից հետո վերջերս վերադարձվել է Մայր աթոռին: Պատճառ [illegible] ու մասնակի փոփոխություններից հետո այն կդառնա ճեմարանի մասնաշենքը, սակայն [illegible] սաների թվի ավելացմանը: Առ այսօր ճեմարանի շրջանավարտներն իրենց գիտական թեզերը պաշտպանում են արտասահմանյան համալսարաններում: Այս բացթողումը վերացնելու, հատկապես ճեմարանում կրոնագիտության [illegible] թեզեր պաշտպանելու հնարավորություն ստեղծելու նպատակով նորին սրբությունը նախատեսում է բարձրացնել ճեմարանի ուսումնական մակարդակը: Մյուս կողմից, հնարավոր ամեն ինչ կարվի ճեմարանում համապատասխան գիտական աստիճաններ ունեցող հոգեւորականների (թեզերի ղեկավարների ու ընդդիմախոսների) առկայությունն ապահովելու համար:

Հոգեշնորհ Տ. Հակոբ [illegible] վարդապետն ավելացրեց, որ Վեհափառ Հայրապետը շաբաթը մեկ անգամ հանդիպում է ճեմարանի սաների հետ, նրանց տալիս բարոյական եւ հոգեւոր դաստիարակության դասեր: Նոր ուսումնական տարում Ս. Էջմիածնի [illegible] կաթողիկոսը ճեմարանում կդասավանդի աստվածաբանություն:

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

Ադրբեջանցի պատմաբանը ընդունում է, որ Ալիևը չափազանցրել է թվերը

Ադրբեջանում կա 755 հազար փախստական, գրավված է տարածքի 14,5 տոկոսը, իսկ ընդդիմադիր մամուլ գոյություն չունի

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

[illegible]

Վիրավորված է մաեստրոն, հիասթափված, բայց ոչ` հուսահատ

Քանի՞ Օհան Դուրյան ունենք, որ «շռայլորեն» հեռու ենք վանել

[illegible]

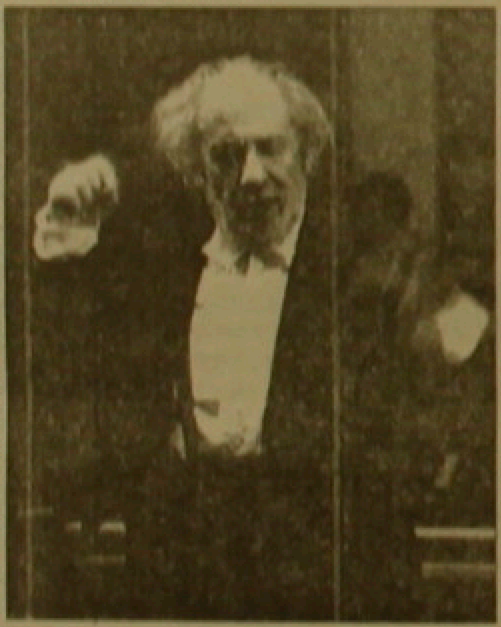

[illegible]

ԱՐՄԵՆ ԱՐՈՒՏՅՈՒՆՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Փոփոխությունները մշակույթի նախարարության հետաքրքրությունների շրջանակում են

Մշակույթի նախարարության գործառույթները մեծացել են. նախարարությունը միշտ զբաղվի նաև երիտասարդության, հուշարձանների պահպանության, եկեղեցու գործերով։ Սրանք այնպիսի պարեզներ են, որ մեզնից որևէ մեկը չի կարող ասել, թե խաչասեղյալ է, բայց բոլորս լավ ենք մեզ մի աշխարհի, որը մեր մշակութային հետաքրքրությունների շրջանակում է, երեկ Ֆիլհարմոնիայի փոքր դահլիճի բարում ամառային-ավագրի հյուրասիրությամբ հացեցված սեղանի շուրջ լրագրողներին տեղեկացրեց ՀՀ մշակույթի նախարար Հակոբ Մովսեսը։ «Ինչ վերաբերում է սպորտին, չեմ կարծում, թե մեզ մի դորս է վտանգված, որտեղ կույրի պես խարխափում ենք», հավելված լրագրողների ներքաղիայ հարցին ստացել պատասխան տվեց պարոն նախարարը։ Այնուհետև պարոն Մովսեսի և նրա տեղակալներ Ստեփան Լուսիկյանի, Անելկա Գրիգորյանի, Միհայել Սամվելյանի կողմից ներկայացվեց նախարարության նախորդ տարիների կատարած աշխատանքը, որի արդյունքում «93-ից սկսած մշակութային կյանքի կարի վերընթացը նկատելի է»։ Նախարարության կատարած աշխատանքի հանդեպ ... հավանությունն է ... պատճառը, որ ՀՀ նախագահի կողմից հուլիսի 27-ին ստորագրված նոր կառավարության դահլիճի կազմում մշակույթի նախարարությունն իր անփոփոխ անդամներով է ներկայանում։ Երեկ տեղի ունեցած ասուլիսի մասին մանրամասն մեր վաղվա համարում։

ԱՀԱԶԱՆԳ

Պատմական Էրեբունին դեռևս համբերում է

[illegible]

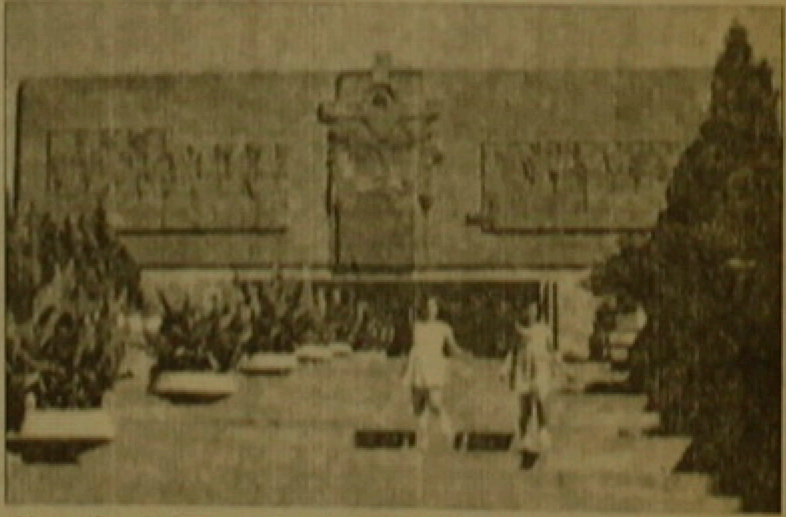

[illegible]

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ

Ձայնը մասնում է նավագործին, իսկ Մոնա Լիզան խոսում է

[illegible]

SHARM-ը ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ Է

ԱՆԿՐԿՆԵԼԻ ՍԵՐԳԵՅ ԿՈՒԼՈՎԻՆ
ԵՎ
ԵՐԵՎԱՆԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ
ԿВН ԹԻՄՆ ԻՐ ՆՈՐ ԾՐԱԳՐՈՎ

ՇՏԱՊԵՑԵՔ, ԱՄԱՌԱՅԻՆ ՀԱՄԵՐԳԱՇՐՋԱՆՆ ԱՎԱՐՏՎՈՒՄ Է:
ՍԿԻԶԲԸ՝ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 28-ԻՆ ԵՎ 29-ԻՆ, ԺԱՄԸ 18-ԻՆ:
ՏՈՄՍԵՐԸ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ ՄԱՐԶԱՀԱՄԵՐԳԱՅԻՆ
ՀԱՄԱԼԻՐԻ, ՕՊԵՐԱՅԻ, ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԱՅԻ
ՏՈՄՍԱՐԿՂԵՐՈՒՄ ԵՎ ԱՅԼՈՒՐ:
ՀԵՌԱԽՈՍՆԵՐ՝ 56.55.57, 52.79.71

digitised by A.R.A.R.@

ԵՎՐՈՊԱ-96

Ռիչարդ Մյոլլեր Նիլսեն. «Հայաստանի հավաքականը հարգանքի արժանի է»

Ըմիջ հարցազրույց Եվրոպայի չեմպիոնների մարզչի հետ

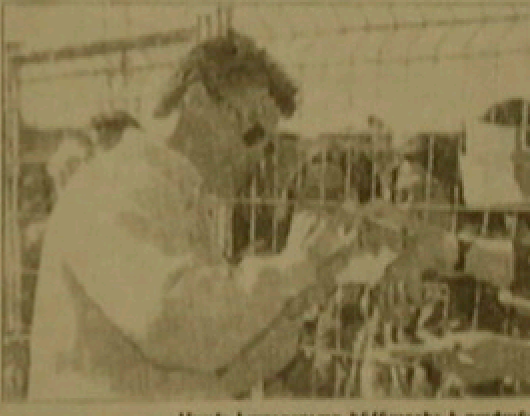

ՇԱԽՄԱՏ

Արտաշես Մինասյանը կրկին առաջ անցավ

Մնացականյանը հաղթեց նախազգույն առավելությամբ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ավելանդը մտադիր է մնալ

Ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիայի նախագահ, բրազիլացի Ժոաո Ավելանժը չի բացառում, որ ժամկետը վերջանալուց հետո նորից իր թեկնածությունը կդնի նախագահության համար, պայմանով, եթե առողջությունը ների։ Ավելանժը 79 տարեկան է և արդեն 21 տարի է, ինչ գլխավորում է ՖԻՖԱ-ն։

«Էլենսի» դասակարգմամբ Հայաստանը 36-րդն է

Ֆուտբոլի «Եվրոպա-96»-ի առաջնության ընտրական փուլի խմբային մրցաշարերի հերթական հանդիպումներից առաջ, ըստ «Էլենսի» դասակարգման, Հայաստանի հավաքականը Եվրոպայում զբաղեցնում է 36-րդ տեղը։ Նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններից Լիտվան 19-րդն է, Վրաստանը՝ 24-րդը, Բելառուսը՝ 31-րդը, Ուկրաինան՝ 37-րդը։

«Սպարտակը» հզորանում է

Ռուսաստանի եռակի չեմպիոն Մոսկվայի «Սպարտակը» զգալիորեն ուժեղացնում է իր շարքերը։ «Սպարտակի» հաջող ելույթները Չեմպիոնների լիգայի մրցաշարում զգալիորեն նպաստել են ակումբի հարստացմանը և այն հիմա ի վիճակի է դրամական միջազգային յափանիշներով խաղացողներ հրավիրել։ Դա է պատճառը, որ արտասահմանյան պրոֆեսիոնալ թիմերում հանդես եկող նախկին սպարտակցիները վերադառնում են հայրենիք։ Այսպես, Ռուսաստանի հավաքականի խաղացողներ Ստանիսլավ Չերչեսովը և Իգոր Շալիմովը շուտով կրկին կհագնեն «Սպարտակի» համազգեստը։

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

Հղիությունը և սպորտը

ՖՐԱՆՍԻԱ

Կանտոնայի հանդեպ ...

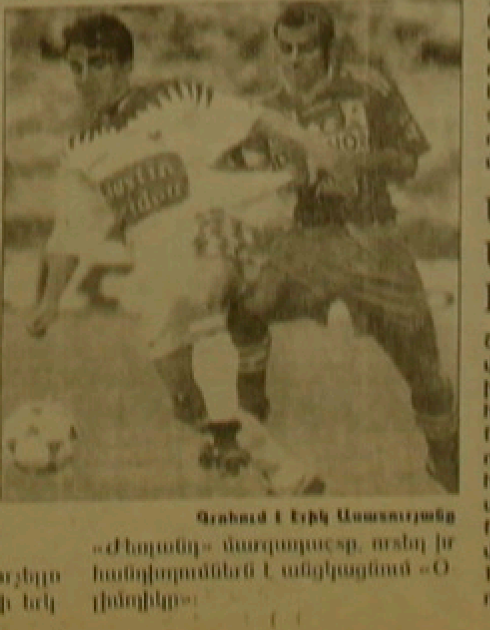

ԽՃԱՆԿԱՐ

Անդրե Ագասիի օծկորը

Ցինցինատիի (ԱՄՆ) միջազգային մրցաշարի եզրափակչում Անդրե Ագասին հաղթելով իր հայրենակից Մայկլ Չանգին, արժանացավ առաջին մրցանակին։ Դա ընթացիկ մրցաշրջանում Անդրե Ագասիի 6-րդ հաղթանակն է 6-րդ մրցաշարում, որը ինքնաստիպ ռեկորդ է։ Անդրե Ագասին շարունակում է վերադառնալ գլխավորել աշխարհի ամենաուժեղ թենիսիստների դասակարգման ցուցակը։

Ամենաուժեղը ԱՄՆ-ի հավաքականն էր

Շվեդիայի Գյոթեբորգ քաղաքում ավարտված թեթև աթլետիկայի աշխարհի առաջնությունում բոլորից հաջող հանդես եկավ ԱՄՆ-ի հավաքականը, որը վաստակեց 19 մեդալ, որոնցից 12-ը՝ ոսկե։ Կանանց ասեղների համար ասենք, որ երբեմնի հզոր Ռուսաստանի թեթև աթլետիկայի հավաքականը ընդհանուր հաշվարկով զբաղեցրեց ընդամենը 11-րդ տեղը, նվաճելով 1 ոսկե, 4 արծաթե և 7 բրոնզե մեդալ։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ԹՈՒՐՔԻԱ

Քրդերի նպատակը ոչ թե անկախ պետականությունն է, այլ բարեփոխումնե՞րը

Ինչպես [illegible] գործակալության օգոստոսի 7-ի հաղորդումների համաձայն, Թուրքիայում ապրող քրդերի մեծամասնությունը հետամուտ է լինում սահմանադրական իմաստով բարեփոխումների, եւ ոչ թե անկախ պետականության ձեռքբերմանը։ Այս եզրակացությանն են հանգել Տորքի Թուրքիայի առեւտրի պալատի եւ բորսայի համակարգի աշխատողները, որոնց անցկացրած հասարակական հարցումը ցույց է տվել, որ վերջին 18 ամիսների ընթացքում հարցազրույցի մասնակցած ավելի քան 1200 քրդերի 90 տոկոսը կողմ է իրենց մշակութային եւ լեզվական զարգացմանը խանգարող Թուրքիայի ներկա քաղաքական խոչընդոտի բարեկավմանը։ Միայն 11 տոկոսն է պահանջել անկախ քրդական պետության հիմնումը, մինչդեռ 85 տոկոսը դեմ է եղել դրան։

Ինչ վերաբերում է պատերազմին, հարցման ենթարկվածների 75 տոկոսը նշել է, որ բանակային բանակը չի կարող խորտակել PKK-ին եւ միակ լուծումը դեմ է լինի քաղաքական համաձայնությունը, որը վերջ կտա 1984-ից ի վեր ընթացող եւ 15 հազար մարդու կյանք խլած պատերազմին։ Ըստ հարցման պատասխանների, քաղաքական այդ համաձայնությունն իր մեջ ներառում է պետության կողմից քրդական ինքնության ճանաչումը, ժողովրդավարական բարեփոխումների կենսագործումը, PKK-ի հետ բանակցությունների անցկացումը, քրդերի տնտեսական զարգացման նպատակով ներդրումների կատարումը եւ անվտանգության հատուկ ջոկատների գործունեության դադարեցումը։ Առեւտրի պալատի Դիարբեքիրի (Հարավարեւելյան Թուրքիա) մասնաճյուղի փոխնախագահ Սեյհուզ Դիկենի խոսքերով, ուսումնասիրությունը նպատակ է հետապնդել «որոնել խաղաղության արմատները», մի խաղաղության, որն իր խոսքերով «անբարենպաստ ազդեցություն է ունենում ընդհանրապես Թուրքիայի եւ մասնավորապես դես նրա հարավային շրջանների տնտեսության վրա»։ «Պատերազմի տնտեսական հետեւանքները լրջորեն վնասում են ձեռնարկատերերին եւ

գործարար շրջանակների ներկայացուցիչներին, որոնք այլեւս ի վիճակի չեն հոգալու այս անիմաստ պատերազմի ծախսերը», բացատրել է նա։

Պատերազմն խոր բաժանել է ենսում Թուրքիայի վրա, ոչ միայն ազգային, այլ նաեւ միջազգային առումով, քանի որ երկիրը մարդու իրավունքների պաշտպանության իր բերի տեղյակներով չի կարողանում Եվրամիության երկրների հետ զարգացնել իր հարաբերությունները։ Այս հանգամանքը երկրին հարյուր հազարավոր, եթե ոչ միլիոնավոր դոլարի վնաս է բերում։ Վարչապետ Թանսու Չիլլերը, որ խաղաղության ապահովման լուծում գտնելու կողմնակից է, տեղյակ է այս փաստին եւ ողջունել է հարցման արդյունքների հրապարակումը։ Մարդու իրավունքների անխոնջ պաշտպան Յավուզ Օնենի կարծիքով, ուսումնասիրության արդյունքների հրապարակումը շաբաթներին կարող է նոյնիսկ վարչապետի նախաձեռնությունը լինել։ Թուրքիան բախտորոշ բանակցություններ է վարում Բրյուսելի հետ Մաքսային միության պայմանագրին մասնակցելու համար, եւ քրդական հարցի նման մեկնաբանումը կարող է ճանապարհ հարթել դրան։ Սակայն, ըստ Օնենի, Թուրքիան չի կարող հասնել դրան մինչեւ խաղաղ լուծում չգտնի քրդական հարցին։ «Հասարակական հարցումը գիտական ուսումնասիրություն լինելուց ավելի, քան նախօրյակին վերեւից բերված փաստ էր կենտրոն հարցը շրջանցելու համար։ Հավանաբար ոչ մի գործնական քայլ էլ չարվի կառավարության կողմից խաղաղ լուծում գտնելու առնչությամբ», նշել է Օնենը, որը միաժամանակ ճարտարապետների եւ ինժեներների միության նախագահն է։

«Հարցման արդյունքները ցույց են տալիս, որ քրդերը, բարի կամեցողությունը եւ հասարակության ուրախ մասը կողմնակից են հարցի խաղաղ լուծմանը», ասում է ներկայումս Թուրքիայում գտնվող քրդական հարցի նախանդուղի մասնագետ Մարտին վան Բրյուինեսենը, «սակայն պատերազմն ու արյունահեղությունը կառավարվեն երկու կողմից, ովքեր հավատում են այն։ Դրանք զինվորական բարձրաստիճան հրամանատարներն են, որոնք սերտ կապերի մեջ են միջազգային ռազմարդյունաբերական ընկերությունների հետ։ Նրանք երբեք չեն ցանկանում, որ պատերազմն ավարտվի», եզրակացրել է նա։

ՇՐՋԱՆ

Ադրբեջանում ընդդիմությունն սպառնում է բոյկոտել ընտրությունները

Ինչպես արդեն հաղորդել ենք, Ադրբեջանի արդարադատության նախարարությունը պաշտոնական գրանցումից զրկել է երկրի 5 կուսակցությունների՝ Իսլամական կուսակցությանը, Համերգին, Վարդան օջախի, Գործարարների կուսակցությանը եւ Սոցիալական արդարության կուսակցությանը։ Արդարադատության նախարարությունում նշյալ կուսակցություններին գրանցումից զրկելը պատճառաբանել է դրանց ծրագրի կանոնադրությունների առկա անկանոնություններով, ներառյալ անչափահաս անդամների ընդգրկումը եւ մեկից ավել ստորագրությունների օգտագործումը։

Մյուս կողմից, Ադրբեջանում ընդդիմադիր մի շարք կուսակցություններ սպառնում են բոյկոտել առաջիկա նոյեմբերի 12-ին տեղի ունենալիք խորհրդարանական ընտրությունները, երբ չփոփոխվի ներկայումս խորհրդարանում քննարկվող ընտրությունների մասին օրենքի որոշ դրույթներ։ Մասնավորապես, նրանք պահանջում են խորհրդարանի անդամների թիվը հասցնել 181-ի փոխանակ 121-ի, դրանից 50 տոկոսն ընտրելով համամասնական (կուսակցական ցանկերով) դրությամբ, այնինչ իշխանությունները կողմնակից են 20 տոկոսին։ Ընդդիմադիր կուսակցությունների թվում բաղկացած է 21 կազմակերպություններից, ներառյալ Ադրբեջանի Ժողովրդական ճակատ կուսակցությունը, որին արդարադատության նախարարությունը օգոստոսի 2-ին մերժել էր գրանցել, ինչպես նաեւ Մուսավաթ եւ Սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցությունը։ BBC

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հարգելի բաժնետիրական ընկերություններ, գործարար շրջանակներ եւ առեւտրականներ։ Իրանի «Փիշան» բաժնետիրական ընկերության (կազմակերպության) նախագահ պրն. Հովհյն Լորֆին, որը առեւտրի, սննդամթերքի, հագուստեղենի, կենցաղային եւ տնտեսական ապրանքների առաքումների ասպարեզում աշխույժ գործունեություն է ծավալում, որը օրով գտնվում է Երեւանում։ Ուստի ցանկացողներից խնդրվում է երկխոսության եւ պայմանագիր կնքելու համար դիմել Իրանի ցուցահանդես, բնկ 14 աստղափոր, կամ հյուր. «Էրեբունի», 609 սենյակ։

Հեռ. 56-49-93, ժամը՝ 8:00-11:00։

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Օգոստոսի 15-22-ը Երեւանի Արմէքսպո (Չարբախի) ցուցահանդեսում կազմակերպվում է Իրանի Իսլամական Հանրապետության ապրանքների ցուցահանդես վաճառք։ Ցուցահանդեսը կաշխատի ամեն օր ժամը 11-19-ը։

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Աջափնյակում (Հանրապետական հիվանդանոցի մոտ) 5-սենյականոց բնակարան (95 քմ) 4 հարկանի խաղ. ընկնում վերնահարկով (45 քմ), 140 քմ ընդհանուր մակերեսով։ Հեռախոս 58-18-41

ՍՓՅՈՒՌ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

■ անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ծննդա կազմակերպությունների *առաքարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով,

■ պարբերաբար վերահրատարակվող *«Հայաստանի ծնընդակորությունների եւ կազմակերպությունների տեղեկագիր»*,

ՈՎ ՓՆՏՐՈՒՄ Է, ՆԱ ԿԳՏՆԻ ՄԵՐ ՕԳՆՈՒԹՅԱՄԲ

■ երբ ցանկանում եք, որ ձեր ձեռնարկության մասին տեղեկությունները անվճար հաղորդվեն *հեռախոսով*, տպագրվեն *տեղեկագրում*, եւ տարածվեն *համակարգչային միջոցներով*, դիմեք «Սփյուռ» տեղեկատու։

Փավստոս Բուզանդի 1/3, ☎ 58 91 67, 58 13 81

@rminco
Global telecommunications

ARMINCO
Համակարգչային ցանցը

Ձեզ հնարավորություն է տալիս ինֆորմացիա փոխանակել 20 միլիոնից ավելի INTERNET, BITNET, Compuserve, MCI-mail, AMERICA-ONLINE, SPRINT, AT&T եւ շատ այլ ցանցերի օգտվողների հետ։

ARMINCO - 0

ապահովում է հուսալի կապ RELCOM, IASNET, SOVAM-TELEPORT ROSPAC եւ նախկին ԽՍՀՄ մնացած բոլոր ցանցերի հետ։

Ձեր էլեկտրոնային նամակը, ֆաքսը, տելեքսը, հեռատիպը կհասցվի մեր մոլորակի ցանկացած կետ մի քանի րոպեում՝ առանց աղավաղումների։

Հայաստանում INTERNET-ի պաշտոնական ծառայությունը
SOVAM-TELEPORT-ի էքսկլյուզիվ ներկայացուցիչ
IASNET-ROSPAC ցանցի ռեգիոնալ կենտրոն Հայաստանում
UNESCO-ի RINEE ցանցի ռեգիոնալ կենտրոն Հայաստանում

Մեր հասցեն՝
Իսահակյան փ. 28, 3 հարկ, հեռ.՝ 52 63 26,
ֆաքս՝ 28 50 82, e-mail: support@arminco.com

INTERCOLLEGE

ՖԻՐՄԱՆ ՁԵԶ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ՈՒՍԱՆԵԼ ԿԻՊՐՈՍՈՒՄ.

ԿԻՊՐՈՍԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
(16-ԻՑ ԲԱՐՁՐ ՏԱՐԻՔ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐ)
ՄԻՋԵՐԿՐԱԾՈՎՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԴՊՐՈՑ
(12-16 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐ)
ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ
(6-12 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐ)

ԱՆԳԼԵՐԵՆԻ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄ
ԱՐՏԱԳՆԱ-ԲԻՁՆԵՍ
(ՕՖՇՈՐԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԵՎՏՐԱԿԱՆ ՖԻՐՄԱՆԵՐԻ ԲԱՑՈՒՄ)

ՖԻՐՄԱՆ ՁԵԶ ԿՕԳՆԻ ԴԱՌՆԱԼ ԱՆՇԱՐԺ ԿԱՅՔԻ ՏԵՐ
(ԲՆԱԿԱՐԱՆ, ՏՆԱԿ, ԱՌԱՆՁՆԱՏՈՒՆ, ՌԵՍՏՈՐԱՆ, ԲԱՐ, ԽԱՆՈՒԹ ԵՎ ԱՅԼՆ)
ԿԻՊՐՈՍ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԻ ԿՂԶՈՒ ՀԱՆՐԱՀԱՅՏ ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ՎԱՅՐԵՐՈՒՄ։

ՖԻՐՄԱՆ ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ՈՒՂԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԻՊՐՈՍ, ԻՐԱՆ, ՀՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՎ ԵՎՐՈՊԱՅԻ ՈՒ ԱՍԻԱՅԻ ԱՅԼ ԵՐԿՐՆԵՐ։

ՄԵՐ ՀԱՍՑԵՆ. ՄՊԸ «ԳԱՌՆԻ-32», ԵՐԵՎԱՆ, «ԱՆԻ» ՀՅՈՒՐԱՆՈՑ, 326 ՍԵՆՅԱԿ։ ՀԵՌ. 56-32-36, 59-43-26։

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երևան 23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1921. Տպաքանակը՝ 7000. Ստորագրված է տպագրության 15. 08. 1995. Գինը՝ 50 դրամ

digitised by A.R.A.R.@